

Wrocław, dnia 2014-05-16

53-413 Wrocław, Pl. Hirszfelda 12
I Oddział Chirurgii Onkologicznej
Tel: 71-3689301; Fax: 71-3689309

Ocena

rozprawy doktorskiej lek. med. Sylwii Robak, pt. „Czynniki wpływające na stan psychiczny chorych leczonych z powodu złośliwych nowotworów kobiecego układu płciowego”

Promotor: dr hab. n. med. Grzegorz Mazur, prof. nadzw. UM we Wrocławiu

Nowotwory złośliwe są drugą przyczyną zgonów w Polsce, powodując śmierć około 100 tys osób rocznie. Co roku odnotowuje się około 150 tys. nowych zachorowań na te choroby.

Rak trzonu macicy i szyjki stanowią łącznie 11.3 % wszystkich zachorowań. Zachorowaniu na raka towarzyszy lęk.

Nowotwory złośliwe wywierają najsilniejszy wpływ na psychikę człowieka ze wszystkich chorób. Symbolizują one śmierć, która jest przeznaczeniem wszystkich ludzi, a także powolną i bolesną agonię, jak również kalectwo związane z chorobą i leczeniem.

Zmiany psychologiczne pojawiające się w następstwie choroby nowotworowej są zatem różnorodne, mniej lub bardziej rozległe, w zależności od indywidualnych właściwości osobowościowych pacjenta, jego sytuacji życiowej oraz specyfiki, przebiegu i rozwoju choroby.

Przedstawiona mi do oceny praca doktorska **lek. med. Sylwii Robak**,
zatytułowana „**Czynniki wpływające na stan psychiczny chorych leczonych z
powodu złośliwych nowotworów kobiecego układu płciowego**”

identyfikuje te czynniki i wskazuje, które z nich są niezależne i w sposób istotny
wpływają na zmianę nastroju w trakcie leczenia chorych z rozpoznaniem
choroby nowotworowej.

Praca doktorska Pani Sylwii Robak podzielona jest na 11 rozdziałów,
poprzedzona jest spisem treści, zakończona kwestionariuszem ogólnego stanu
zdrowia, a zawarta jest na 119 stronach.

Tytuł pracy doktorskiej jest zwięzły i precyzyjnie informuje o jej treści.

Pierwszy rozdział rozprawy, obejmujący 34 strony, stanowi rozbudowany
wstęp. We wstępie Doktorantka przedstawia historię rozwoju radioterapii i jej
rodzaje oraz wyjaśnia mechanizmy działania brachy- i teleterapii. Następnie w
kolejnych podrozdziałach wstępu wyczerpująco omawia epidemiologię
etiologię, przebieg kliniczny, klasyfikację i zasady leczenia raków szyjki i
trzonu macicy. W ostatnim podrozdziale wstępu omawia powikłania leczenia
napromienianiem pod postacią odczynów popromiennych.

Wyczerpujące przedstawienie przeglądu piśmiennictwa we wstępie stanowi nie
tylko syntetyczne wprowadzenie do badań własnych doktorantki, ale poprzez
logiczny wywód i klarowne przedstawienie problemu ma również dużą wartość
dydaktyczną.

Niestety ujemną stroną pracy jest brak we wstępie podstawowych informacji na
temat stresu i stanu psychicznego chorych z rozpoznaniem choroby
nowotworowej.

Bezpośrednio po prezentacji powyższych zagadnień Doktorantka
przedstawia w sposób syntetyczny *Cel rozprawy*, który obejmuje 3 punkty:

1) identyfikacja pacjentów szczególnie narażonych na zmiany nastroju przed rozpoczęciem leczenia

2) identyfikacja czynników istotnie wpływających na zmianę nastroju w trakcie leczenia onkologicznego

3) określenie, które z powyższych czynników są niezależne.

Cele badania zostały sformułowane jasno i szczegółowo. Niestety ze względu na brak we wstępie podrozdziału dotyczącego stanu psychicznego pacjenta onkologicznego w poszczególnych fazach diagnostyki i leczenia, brak jest logicznej ciągłości wstępu z wyznaczonymi celami pracy.

W rozdziale „Materiał i metody” liczącym 3 stron maszynopisu doktorantka bardzo dobrze scharakteryzowała pacjentów pod względem danych klinicznych. Badanie dotyczyło łącznie 99 chorych leczonych z powodu raka szyjki i trzonu macicy, dla których ustalono jednorodne i jasne kryteria włączenia i wykluczenia. Doktorantka szczegółowo omówiła użyte przez siebie kwestionariusze służące do oceny zdrowia psychicznego i kwestionariusz osobowy. Użyte w badaniu kwestionariusze Doktorantka zamieściła na końcu pracy

Do opracowania statystycznego użyła metody analizy wariancji ANOVA i testu nieparametrycznego sumy rang Kruskala-Wallisa oraz testu kolejności par Wilcoxon.

Analizę statystyczną przeprowadzono wykorzystując komputerowy pakiet programów statystycznych EPIINFO.

Wyniki badania przedstawiono na 51 stronicach w formie licznych rycin i tabel opisanych tekstem. Przedstawione wyniki badań precyzyjnie odpowiadają na pytania sformułowane w celu pracy i potwierdzają stawiane hipotezy badawcze.

Dyskusja pracy obejmuje 11 stron. Doktorantka konfrontuje w niej wyniki badań własnych z bardzo dobrze dobranymi publikacjami poświęconymi podobnym zagadnieniom. Atutem pracy jest doskonale powiązanie własnych wyników badań z danymi literaturowymi.

Podsumowaniem rozprawy trzy wnioski, bardzo poprawnie sformułowanych i w pełni odzwierciedlających cele badania i uzyskane wyniki. Doktorantka jednoznacznie wykazała, że istnieją możliwości zidentyfikowania chorych szczególnie narażonych na zmiany nastroju związane z leczeniem napromienianiem. Podstawą ich rozpoznania jest wywiad lekarski, badanie kliniczne oraz wykorzystanie kwestionariuszy oceniających poziom neurotyzmu. Chorym tym można zapewnić pomoc psychologiczną. Doktorantka stwierdza, że czynniki wpływające w sposób istotny na zmianę nastroju w trakcie radioterapii to: rozpoznanie nowotworu, stopień zaawansowania choroby nowotworowej, wystąpienie odczynu popromiennego, chemioterapia, liczba dzieci, ekstrawertyzm i poziom neurotyzmu. Ponadto Doktorantka stwierdza, że niezależnymi czynnikami wpływającymi na nastrój pacjentek podczas radioterapii są stopień neurotyzmu i zaawansowanie procesu nowotworowego.

W rozdziale 7 i 8 doktorantka przedstawiła streszczenie w języku polskim i angielskim, które jest adekwatne do całej rozprawy i syntetycznie przedstawia wyniki badania.

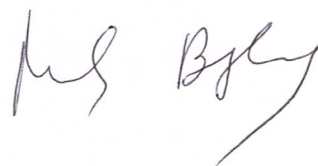
Doktorantka recenzowanej przeze mnie rozprawy powołała się na 147 pozycji piśmiennictwa, w tym większość angielskojęzycznych. Większość cytowanych publikacji stanowią oryginalne prace naukowe, a ich dobór stanowi cenny zbiór dla zainteresowanych podobną tematyką.

Pod względem redakcyjnym praca zrealizowana jest starannie. Nie zawiera błędów literowych i gramatycznych, a jedynie drobne błędy interpuncyjne.

Przedstawiona dokumentacja jest przejrzysta i bardzo dobrze zaprezentowana.

Biorąc pod uwagę powyższe, przedłożoną mi do recenzji rozprawę oceniam wysoko i uważam, że spełnia ona kryteria określone w rozporządzeniu MNiSW dotyczącej stopnia naukowego doktora. W związku z powyższym zwracam się do Rady Wydziału Lekarskiego Kształcenia Podyplomowego Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu o dopuszczenie doktorantki lek. med. Sylwii Robak do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab. n. med. Marek Bębenek

Dr hab. n. med. Marek Bębenek
Konsultant Wojewódzki w dziedzinie chirurgii onkologicznej
dla województwa dolnośląskiego
Ordynator Oddziału Chir. Onk. I
Dolnośląskie Centrum Onkologii
pl. Hirszfelda 12, 53-413 Wrocław
Tel. 071-3689300, 071-3689301, fax 071-3689309, tel. kom. 609711511
e-mail: bemar@dco.com.pl; marek.bebenek@onkomed.pl